

TORONTÁL

Ara	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel Bećskerek, Obiljeva (Zápolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:	Ara
1	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21	Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Egész évre . 300 D Negyedévre . 75 D Félévre . . . 150 D Havonta . . . 25 D	1
Din	Sürgönycim: Torontál, Veliki Bećskerek		Hirdetések díjszabás szerint Megjelenik naponta délben	Din

Hazafiasság.

A mi békésen fejlődő, iparilag és kereskedelmileg fellendülőben lévő városunk ősrégi és egyuttal legnemesebb tradíciója az, hogy itt a különböző nyelvű, felekezeti és politikai felfogású polgárok mindenkori kölesönös megbecsülés, a törvényes rend iránti általános tisztelet, a zavartalan egyéni és közmunkálkodás becsületes akarásának jegyében haladtak a sors által részükre kijelölt életpályán. Forrongó, a törvény és erkölcs megszáboti keretein átesapó tüzek sohasem dobtak kártévó szikrát a békés együttélés megihitt otthonára, gyűlölködő indulatok itt soha el nem homályosították a szebb jövőért gondoskodó elméket és a nyugalom eliziumi kerjét sohasem sötétítették el a lelkekből keltező fergeteg sötét árnyékai. Ha a világ bármely részén pusztító tüzek égték: ez a város, örök dicsőségére a legszebb polgári erényekben gazdag lakosságának, megmaradt a béke, a nyugalom áldott otthonának.

Szabad-e ezt a békét, a közös munkának ezt a termékeny állapotát bármely ékesen hangzó jelszó alatt felforgatni? Szükség van-e arra, hogy a napi gondokkal küzdő, állampolgári kötelességeit maradék nélkül teljesítő, az állam és város érdekében verejtékes munkát végző, minden törvénynek és törvényes rendelkezésnek magát híven alávető polgárság ellen meg nem érdemelten, büntető eljárást indítsanak azok, akiket törvény és törvényes hatalom erre fel nem jogosított? A hazafiasság nemes indulata senkinek sem ad jogot arra, hogy ennek tüzeiben fegyvert kovásoljon ama polgártársa ellen, aki mélyen átértett kötelességtudással, a törvényes rend iránti teljes tisztelettel szolgálja a fejlődés ügyét és ezzel együtt — tettel és áldásos munkával — szolgálja hazáját is. Mert a szó igazi értelmében vett hazafiasság az, amely ekével, kalapácsal, tollal, szóval a munka termékeny eszközeivel akarja a hazát nagyvá tenni, amely alkot és nem rombol, amely szeret és nem gyűlöl, amely rendet akar és nem felfordulást, amely a napfény ragyogásában nyílt homlokokkal keresi a haza üdvét és amelynek nincs szüksége arra, hogy a mindent eltakaró éjjelt válassza segítő társának. A hazafiasság nem lehet senkinek sem monopóliuma, hanem mindenkinek egyformán kötelessége. E kötelesség pedig a törvény és törvényes rend iránti tiszteletnél kezdődik, amely alól a hazafiasság uniformizált katonája sem vonhatja ki magát. Csak az az ország lehet bensőleg igazán erős, csak az az állam nyeri meg a külföld teljes bizalmát, amelynek polgárai egytől-egyig a belső rendnek

felesküdt katonái. Aki nemcsak az ajkán, hanem a szívében is viseli hazája üdvét, az nemes példaadásai eppen a törvényisztelet élére fog állani, az bölesen és meggondoltan eppen a közrend apostolává fog szegődni, az messzire el fogja üzni magától a felforgató erőszak kísértő gondolatát.

Ennek a városnak nemes hagyományu polgársága továbbra is a békés együttműködés, a szorgalom, a közös kötelességtudás ideáljában fogja látni a haza és a város üdvét és szilárd együttérzéssel kiált vétőt azok felé, akik e városban a béke ihlett esendjét esőrómpölő és zúgó harc lármával akarják elriasztani.

A kormány cáfolja az olasz ultimátum hírét.

Augusztus végéig befejezi munkáját a paritásos bizottság.

— A „Torontál” beogradí munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, aug. 27.

A politikai köröket az utóbbi napokban élénken foglalkoztatja a fiumei kérdés. A külföldi sajtó egy része azt a hírt terjesztette, hogy Mussolini kormány ultimátumot intézett az SHS államhoz, amelyben záros határidőn belül a régóta húzódozó probléma liquidálását kéri. Olaszország állítólagos ultimátumában szemére veti az SHS kormánynak, hogy készakarva halasztgatja a régóta vajudó kérdés megoldását. A hírt a belföldi lapok is átvették s a közlemények nyomán napokig élénk vita tárgyat képezte a parlamenti klubokban.

A különféle hírekkel kapcsolatban a kormány tegnap kommünkét bocsájtott ki, amelyben közli, hogy a Stefani távirati ügynökség megcáfolta a *Mesaggero* című római lap szenczióját, mely szerint az SHS kormány ultimátumot kapott volna Olaszországtól a fiumei határkérdés rendezésére. A kommünké szerint az olasz kormány egy barátságos hangú jegyzékben csak azt a kívánságát fejezte ki, hogy a paritásos bizottság a hó végéig befejezze működését. A SHS kormánynak szintén az a kívánsága, hogy az akuttá vált

kérdést mielőbb véglegesen rendezék s így hasonló céllal akar tárgyalásokba bocsájtkozni mint Olaszország.

A nyilatkozat hangsulyozza, hogy a közleményeknek az a kitétele, mintha a kormány halasztaná az ügy elintézését, teljesen alaptalan. Ez az állítás különben is oly nevetségesen hangzik, hogy egy pillanatra sem érdemel hitelt.

A szerb-olasz delegáció munkájának megszakításánál csupán természetes akadályok merültek fel. Mindkét bizottságnak nem egyszer a kormányhoz kellett fordulnia, hogy egyről-másról információkat vagy egyenesen instrukciókat kérjen. A rossz közlekedési viszonyok miatt nem esoda, hogy az eredetileg tervbe vett időnél jóval tovább tartanak a munkálatok, mert a kellő anyag hányában sokszor több heti időtartamra megszakadtak a tárgyalások.

A kormány kommünkéjében egyuttal azt a hírt is megcáfolja, mintha Ribázs dr. az SHS delegáció elnökét felváltották volna. Ribázs dr. — mondja a nyilatkozat — a kormány teljes bizalmát élvező s visszarendelésére egy pillanatig sem gondoltak.

teljesen megbénította. A Száva partján 1918 óta felhalmozott több milliárd értékű fa vár elszállításra, amelyet nem engedtek Magyarországon át szállítani.

A cseheknek is nagy a csalódás, mert a pozsonyi Duna-kikötő nem vált be. A párisi konferencián szó lesz a párkányi kikötőről is, mert ezen akarják a csehek a Magyarországgal való tranzitforgalmat lebonyolítani. Szóba kerül a vizintakon való nemzetközi forgalom megkezdése és a budapesti Duna-kikötő ügye. Troubridge admirális hír szerint ismételtén azt fogja javasolni, hogy a földrajzi fekvésénél kiválóan alkalmas Budapestet tegyék a Duna-bizottság központjává.

A király Ljubljában.

— Beogradí tudósítónk jelentése. —

Beograd, aug. 27.

Ljubljánából jelentik: A katolikus szövetség tegnap tartotta kongresszusát Ljubljánában. A kormány képviselőjében Jankovity Velizár dr. miniszterelnök helyettes jelent meg. Az ünnepélyes felvonulást a király is végignézte a Ljubljánai bírósági palota erkélyéről. Körülbelül harmincezer főnyi néptömeg vonult el az erkély alatt szüntelenül hangzó éljen kiáltás és zászlólobogtatás közepette. A király mellett, aki Blédből rándult ki Ljubljánába, Arzen fejedelem, Pellegrinetti pápai püncius és Korosec dr. klerikális pártvezér foglalt helyet az erkélyen.

A külkereskedelem bajai.

— Beogradí tudósítónk jelentése. —

Beograd, aug. 27.

Az exportőrök tegnap délelőtt tartották kongresszusukat Beogradban az állami osztályorszájáték nagytermében. Az értekezleten dr. Kojity Dragutin kereskedelemügyi miniszter személyesen résztvett.

A kongresszus elnökül egyhangúlag Sztanojevity Milant, a beogradí kereskedelmi és iparkamara alelnökét választotta, aki az elnöki szék elfoglalása után hosszú beszédben ismertette a mai kereskedelmi mérleget. Rámutatott a szédületes termelés csökkenésre, mely minden vonalon bekövetkezett s hangsulyozta, hogy mily fokozódottabb munkaerőre van szükség, hogy a hiányokat pótolhassák.

Utána Kojity Dragutin dr. kereskedelemügyi miniszter szólalt fel, aki szintén a termelés fokozását sürgette, mert véleménye szerint ebben áll az ország boldogulásának kulcsa.

Sztokjovity, a földmivelésügyi osztály főnöke a gabonáról, Vaszity Milivoj pedig a termelés mai állapotáról és a kivitelre szánható felesleg mennyiségéről számolt be.

A kongresszust ma délelőtt folytatják.

A belgák szakítani akarnak a jegyzékháborúval.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Brüsszel aug. 26.

A belga válasz tegnap küldötték el Párisba. A válaszjegyzék azt a javaslatot teszi, hogy az írásbeli eszmecsere helyett térjenek át a szövetséges miniszterelnökök a szóbeli tárgyalásra.

A jegyzéket hétfőn nyújtják át Londonban és kedden hozzák nyilvánosságra.

A magyar kölesön ügye.**A „Torontál” tudósítójának távirata.**

Budapest, aug. 26.

A Pesti Napló munkatársa Bethlennel beszélt Balatonföldváron ahol Bethlen nyaral. Bethlen azt mondotta, hogy néhány nap múlva a genfi Népszövetség gyűlésére utazik és mint Magyarország miniszterelnöke érintkezést keres a nagyentente és a kisentente képviselőivel, hogy a Magyarországot érintő és megoldásra váró kérdéseket megbeszélje.

Elsősorban a felveendő kölesőről tárgyalok — mondotta Bethlen — mert a kölesönre égetően szükség van. A magyar kölesön Közép-Európa konszolidációjának ügye. A magyar korona súlyos helyzetének meggátolására mindent elküvetünk. A német példa mutatja, hogy milyen veszedelmes a pénz elértéktelenedése. Míg az entente képviselőivel nem tárgyaltam, nem nyilatkozhatom arról, hogy milyenek a kilátások.

Benessel az érintkezést Genfben keresem, hogy veie a bennünket érdeklő kérdéseket megtárgyaljam.

A belpolitikáról szólva kijelentette Bethlen, hogy a szélsőjobboldali kiválását az egységes pártból örvendetesnek találja, mert ilyen formán az egységes-párt erősebb, kompaktabb lett.

London, aug. 26.

A lapok jelentik, hogy Bethlen miniszterelnök a Népszövetség közeli ülésére való tekintettel kormányának nevében a nagyhatalmakhoz fordult azzal a megkereséssel, hogy még a Népszövetség ülése előtt hozzanak döntést az angol-olasz javaslat értelmében. A javaslat szerint ugyanis felhívják a jóvátételi bizottságot, hogy a zálogjogokat Magyarországra függeszse fel, úgy hogy a Népszövetség abban a helyzetben legyen, miként Ausztriában is, garanciákat nyújthasson a hitelért.

Ismeretes, hogy egy angol-amerikai pénzügyi konzorcium határozottan megígérte Bethlennek, hogy a jóvátételi bizottság és a Népszövetség határozatának fenntartásával azonnal rendelkezésére bocsátja a magyar kormányának a költségvetés szanálásához szükséges anyagi eszközöket.

Míthogy a kisentente azonban Sinajában a magyar hitel kérdésében külön programot állított föl és egész sereg különleges garanciákat követel, nem valószínű, hogy ebben a kérdésben a Népszövetség ülése előtt Magyarországra nézve kedvező döntés történik.

A kormány a nagyhatalmakhoz intézett demarszában utal arra, hogy az állam pénzügyi helyzete tarthatatlan és sürgős segítségre van szükség.

Páris nem ellenzi, hogy Németország a Népszövetségbe lépjen**A „Torontál” tudósítójának távirata**

Páris, aug. 26.

A kormány a diplomáciai képviselőket értesítette, hogy nem emel az ellen kifogást, ha Németország szeptemberben kérni fogja felvételét a Népszövetségbe.

Leszállt a Franco-Roumain egy repülőgépe Becskereken.**Eltévedt a pilóta az esőfelhők között. — Izgalmas leszállás Becskereken.**

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskerek, aug. 27.

Szombat este futótüzként terjedt el a városba a rémhír, hogy a Becskerek felett áthaladó személyszállító repülőgép az olajgyár közvele közelében lezuhant. Egyesek, a jól informáltak súlyos sebesülésekről süttogtak, de akadtak olyanok is, akik halottakról s egyéb borzalmasságokról tudtak. A hírre, az esős időjárás dacára is, nagy néptömeg töltött ki a jelzett helyre, mivel azonban csalogottan tapasztalta, hogy az állítólagos szerencsétlenség színhelye jóval messzebb van, mint eredetileg gondolták, sokan visszafordultak a városba.

A repülőgép a Páris—Konstantinápoly között közlekedő személy- és postaszállító repülőgépjárat egyik aeroplánja, az olajgyártól jóval oldalra, a megyei közkórház területétől nem messzire, egy dűlőt közelében fektűt a szántásban. Szárnyával kissé oldalra fordulva fektűt, hátsó kormányrésze bemélyedt az esőtől átmedvedesedett puha földbe, a kezek pedig a nagy súlytól mélyen belesüppedtek a talajba. A Junkert-gép oldalán hatalmas betűkkel a következő felírás díszelgett F—AEGP. A repülőgép feje mellett egy hatalmas F betű olvasható, a fókára pedig ez a szöveg van ráfestve: Cie. Franco Roumanie de Navigation Aerienne Berline Spad F 3548. Az aeroplán őrzését két mezőőr végezte, mivel a pilóta és az egyetlen utas besietett a városba, hogy telefonon értesítsék sorsukról a pansevo-i aerodromot és a beogradi központi igazgatóságot.

Az egyik szemtanú, aki a leszállást elejétől végig megsejmelte, érdekes módon adta elő a nem mindennapi momentumot. A gép — mondotta — este hét óra tájban tünt fel a város felett. Meglehetősen nagy magasságban haladhatott, mert látni a beálló homályság miatt csak elmosódottan lehetett zaja pedig csak eltompulva jutott a földre. Az aeroplán két széles kört írt le a város felett, majd nyugati irányba vette útját, mignem az olajgyár területe felé ért. Ekkor nagy izekben körüljárta a szántóföldeket, majd lejjebb ereszkedve, fényjelzéseket adott le. A szántóföld határán lakó földműves egy kézilámpással különféle jelekkel azt igyekezett megérteni, hogy a terület teljesen szabad s semmi akadály a leereszkedésnek. Néhány pernyi keringés után a repülőgép siklórepüléssel nekilendült s szerencsésen, minden baj nélkül elérte a földet.

Az aeroplán vezetőjét Roger Thuau, a francia-román léghajózási vállalat pilótáját a „Rózsa”-kávéházban találta a „Torontál” munkatársa.

Tűz. A Becskerektől nem messze fekvő Szentmihály község alatt lévő Fischer és Goldberg-féle tanya szombaton délután két óra tájban nagy tűz pusztított. A tanya udvarán felhalmozott szalma kigyulladt s a szél átvitte a paraszat a szomszédos kazlakra is, úgy hogy rövidesen

A csodás véletlen folytán ugyanaz a pilóta volt, aki e sorok írójával ez év áprilisában a Becskerek—Budapest közötti huszonnégy órás riport-utat megtette. Azonnal felismerte és melegen üdvözölte. Mosolyogva jegezte meg franciául, hogy „ime ígéretemnek eleget tettem, igaz, hogy nem készakarva, de mégis eljöttem látogatába Becskerekre. Anynyiszor utazom már át a város felett, hogy udvariassági kötelességemet teljesítem vizítemmel”.

Munkatársunk kérelmére részletesen elmondotta kalandos utazásának történetét.

Nemrég ben — kezdette Thuau — új beosztást kaptam cégemtől. Míg áprilisban még a Panesevo—Budapest közötti vonalrészben utaztam, májusban már a panesevo—bukaresti utat bízták reám. Szombaton reggel, menetrend szerinti időben, reggel hét órakor indultam el a panesevo-i aerodromból s tíz óra tájban már Bukarestben fogyasztottam el uzsonnámat a Calei Viktórián. Délután négy órakor esőre hajló időben hagytam el a bukaresti repülőállomást s egyetlen utasommal, egy prágai kereskedővel Panesevo felé tartottam. Hat óra tájban értem az Aldunára. Alig haladtam a Duna felett néhány kilométert, amikor áttörhetetlennek látszó tömören sötét esőfelhőbe ütköztem. A sötétben vagy tíz percig folytattam utamat, abban a hiszemben, hogy rövidesen kijutok a zsákuteából (aviatikusok nyelvén „zsákutea” az ilyen felhő). Alaposan tévedtem azonban, mert a felhőből csak nem sikerült kivergődnöm. Mivel éjszakai járatokra nincsen berendezve a gépem, kénytelen voltam visszafordulni. Észak felé vettem utamat s átvágtam magyarországi területekre is. Egy órai barangolás után visszatértem, de Becskerek tájékán újra beleütköztem az ominózus felhőbe. Nyugatnak fordultam s rövid keringés után visszatértem Becskerekre, ahol a beállott sötétség miatt kénytelen voltam leszállani. A leereszkedésre, ismételt hangoztatom, semilyen más körülmény nem kényszerített, mint a sötétség, defektusról vagy más kényszerítő akadályról szó sincsen”.

Thuau Roger pilóta az éjjeli vonattal Panesevóra utazott, ahonnan tegnap délre szerelőkkel tért vissza. Délután fél öt órakor, nagyszámu, kíváncsi néptömeg jelenlétében felszállt s folytata útját Panesevo felé. A pilótán és szerelőn kívül Panesevora utazott Merlák József rendőrfogalmazó. A gépet és a felszállás egyes mozzanatait Iványi Ernő, a „Volta” igazgatója néhány sikerült felvétellel örökítette meg.

A teljes készlet lángokban állott. A becskerei tüzoltóság egy kisebb szerelvényvel kiment a helyszínre, ahol fáradtságos munkával sikerült is a tüzet lokalizálni. Nyolc kazal szalma elégett, a tanya épületei azonban sértetlenek maradtak.

HIREK**Aug. 28.**

1749-ben született a németek legnagyobb költője Goethe János Farkas, a Majna melletti Frankfurtban. 1910-ben Montegrót királysággá proklamálják.

Becskerek város védszentje. Becskerek városa augusztus 28-án, vagyis holnap, kedden ünnepli védszentjének, a gör. keleti Nagyboldogasszonynak napját. Ez alkalommal is, mint minden évben, fényes ünnepség keretében ülik meg a tradicionális napot. Dél előtt kilenc órakor ünnepi istentiszteletet mondanak a görög keleti templomokba, amelyekben a hatóságok kiküldetlei is részt vesznek. Utána a polgármesteri hivatalban a gratulációkat fogadják és szótosztják a hagyományos szentelt kalácsot.

Herzog György és K. Herzog Lily hangversenye. Élénk emlékezetében van még a közönségnek Herzog György és K. Herzog Lily tavalyi hangversenye. A művész testvérpár nagyszerű zongorajátéka mély átérzéssel és briliáns technikájával nagy hatást váltott ki Becskerek műértő közönségéből. Az Orient hangversenyirodájának sikerült most Herzog Györgyöt külföldi útja előtti egy hangversenyre lekötni, hogy a zeneértő publikumnak alkalmat adjon a kiváló tehetségű zongoravirtouz művészetét élvezni. A művész testvérpár hangversenye, amely egy és két zongorás számokból van összeállítva, szeptember 12-ikén este lesz. Jegyek előjegyezhetőek az Orient főutcai üzlethelyiségében.

A földműves kongresszus megnyitása. Csurogról jelentik: Tegnap kezdődött Csurogon az országos földműves kongresszus. Dél előtt misével kezdődött az ünnepség, majd a Főtéren gyűltek össze a kongresszus résztvevői, ahol a megnyitó ülést tartották. A prágai delegátusok érkezését mára várták. Dankalov, a bolgár földműves párt egyik vezetője szintén bejelentette érkezését, a közbejött akadályok miatt azonban kénytelen volt lemondani látogatását.

A járásbíró bünteti az iskolamulasztást. Beogradból jelentik: A törvényegységesítő miniszter át tanulmányozta az elemi iskolákról szóló törvényt s véleményével együtt továbbította az illetékes parlamenti bizottságnak. Az új törvényben fontos változtatás a szülők megbüntetése, ha gyermekeik ok nélkül elmaradnak az iskola látogatásától. A törvény szerint ilyen esetben a családfőt az elsőfoku bíróság vonja felelősségre.

Elfogott gabonátolvaj. Losonezy János novibeseji földműves gabonaműt lopott össze s azt egy ottani kereskedőnél értékesítette. A csendőrség letartóztatta s beszállította az ügyesség fogházába. A vizsgálóbíró tegnap hallgatta ki a tolvajlással gyanúsítottat. A jegyzőkönyv felvétele után szabadlábra helyezte, mivel szökésétől nem kell tartani.

Fő a bizalom . . . Fráter Erzsébet Beogradcska (Écskai) utcai lakosnő, aki ruhaneműk eladásának közvetítésével foglalkozik, több helybeli lakostól öltönyöket vett át. A ruhaneműk árával azonban elfelejtett számolni s a pénzt, körülbelül háromezer dinárt magának tartotta meg. A bűnös asszony ellen megindult az eljárás.

Szertek több főtcai kirakatot. Pénekről szombatra hajló éjjel is meretlen tettesek végigjárták a város belterületét s több helyen levették a cégtáblát és pozdorjává zúzták a kirakat- és ablaküvegeket. Az első cégtábla, amely a rombolók áldozata lett, a Schwirlich-féle szeszgyáré volt, amely a város legforgalmasabb utcájában, a Brigadira Risztitya (Aradáci) uton van. Utána az „Orient” szálloda utcai frontjára látogattak el, ahol tíz nagy üvegtáblát törtek össze. Vakmerőségükben a Főutcára mentek, ahol a legforgalmasabb részen a városháza épületével szemben lévő „Orient” hírlapterjesztő vállalatnak mindkét tűőüveg kirakatát zúzták be. A Velikibecskerekéi Takarékpénztárnál vasszerszámok segítségével felfeszítették az erős vas röllőket s úgy törtek be a hatalmas üvegtáblákat. Ugyazintén bevették az ablakait a Krunschka (Korona) utcában lévő „Merkur”-vállalatnak és a Pariska (Megyeház) utcában lévő Nepbank r.-t. füzerosztályának. A károsultak — akik hozzávetőlegesen ötven-hatvanezer dinár kárt szenvedtek — feljelentést tettek a rendőrségen az ismeretlen tettesek ellen.

Eletével fizetett a merészségéért. Egy hercegovinai illetőségű közkatona szombat délután a katonai keretnél (volt kincstári erconél) lévő Béga részén fürdött. Mivel kitünő uszó hírében állott ezáltal produkálni akarta magát és kötelességgel gyengén összekötözte a kezét és lábát. A folyó közepéig szerencsésen eljutott a vakmerő vállalkozó, a kötelek azonban olyannyira körülesarodtak a testén, hogy zavarták a szabad mozgásban. Egyideig elkésredetten küzdött a víz erejével végül is azonban elhagyta az erejét. Szerencsétlenségére örvénybe került, mely messzire elvetette a parttól és néhány pillanat múlva a víz alá süllyesztette. A haláltusának és elmerülésének számtalan szemlélője volt. Sokan esónakon siettek megmentésére, mire azonban a helyszínrre érkeztek, már minden késő volt. A közkatona holttestét egy órával az eset után, a vízbefulladás színhelyétől nem messzire kihalászták.

Kisért a vámpír meséje. Beogradból jelenti tudósítónk: A Bosanka-utca 41. számú házában ablakait napról-napra valaki rendszeresen kövel megdobálja. Az eset oly gyakran ismétlődött, hogy végre is rendőrségi blokádnál vették a házat. Házukatást tartottak az épületben és az összes szomszédos, sőt távolabb fekvő házakban is, anélkül azonban, hogy valamilyen gyanús jelenségre vagy a tettesre bukkantak volna. A rejtélyes kódobások mindezek dacára éjjelente megismétlődnek. A rendőrség teljesen tehetetlennek bizonyult. A babonás lakosság azt véli, hogy egy vámpír rejtőzködik az épületben.

Agy, mosdó, divány és különféle butoradarok igen jó áron eladó. Bővebbet Beogradska (Écskai) utca 9. sz. alatt

Atutalásokat és csekkkírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin Temesvár valamint a többi összes külföldi piacokra, továbbá exportőrök részére **valutabiztosításokat legjutányosabban eszközöl a Nagybecskerekéi Takarékpénztár, Veliki Beeskerek, Korona** szálló épület. Telefon: Pénztár 16. Vezérgazgató 52.

Kereskedelmi szerződés Csehország és Olaszország között.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Róma, aug. 26.

Benes látogatása iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. Benes Csehország és Olaszország között akar kereskedelmi szerződést létesíteni. A tárgyalások keretében tartozik, hogy milyen kompenzációkat kap Csehország Olaszországtól, ha kivétel a triezsi kikötőn keresztül bonyolítja le.

Benes Mussolinivel a magyar kérdésről is tárgyalni fog. Hir szerint Benes ebben a kérdésben nagy előzékenységet fog tanúsítani és a Magyarország adandó olasz kölcsön utját a legmesszebbmenően egyengeti.

Kíváncsian várják mindenfelé, hogy Benes tisztelegni fog-e ezuttal a Vatikánban is.

Elhalasztották a Kadima kabaréját. A szeptember elsejére hirdetett Kadima kabaréestélyt a közbeeső izraelita ünnepekre való tekintettel, később fogják megtartani. A pontos, végleges dátumot anakidején a „Torontál” utján közölni fogja a rendezőség.

Vas- és fémöntvényeket Krausz-nál, Veliki Beeskerek. — Telefon szám 329.

Bizonytalan a jegyzői tanfolyam megnyitásának ideje.

Seregestül adják be a kérvényeket

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, aug. 27.

A beeskerekéi jegyzői tanfolyam, mint már jelezte a „Torontál” előreláthatólag október hó elején kezd meg munkáját. Eredetileg szeptember elsejére tervezték a kurzus ünnepélyes megnyitását, mivel azonban az alapszabályok jóváhagyása még a mai napig sem történt meg, a vezetőség már régebben október hó elsejére kontemplálta működésének megindulását. Illetékes helyen érdeklődtünk az ügy jelenlegi állása iránt, mivel szerkesztőségünk címére számtalan kérezőzködő levél érkezett, amelyeknek írója információt kért a jegyzői tanfolyamra vonatkozólag.

A kapott felvilágosítás szerint a belügyminiszteri jóváhagyást tartalmazó leirat még a mai napig sem érkezett meg. Az alapszabályokat anakidején, a közgyűlés kedvező határozathozatala után azonnal elküldötték a belügyminisztériumnak, ahonnan mindennapra várják a döntéssel szóló ügyiratot. Mivel mindmáig késlekedtek a határozattal, a tanfolyam megnyitása az eredetileg kitűzött határidő betartása mellett, lehetetlenné vált s szükségesnek mutatkozott az első terminus jelentékeny kitolása. Abban az esetben is, ha a minisztérium változtatás nélkül hagyná jóvá az alapszabályokat az előkészületek legalább egy hónapot vesznek génybe, úgy hogy a tanfolyam október hó elseje előtt semmiesetre sem nyitható meg. Ez a körülmény indította a vezetőket arra, hogy a tanfolyam megkezdésének idején változtassanak.

A tanfolyam megnyitásának ideje, október elsejében — megbízható értesülések szerint — még mindig nem bizonyos, mert könnyen lehetséges, hogy kénytelenek lesznek a határidőt ismét későbbre kitűzni. A kérdés végleges megoldásáról különben a beavatottak sem tudnak pozitívumot mondani, mindaddig, amíg a belügyminisztériumi határozat meg nem érkezik.

Értesülésünk szerint a tanfolyamra máris tömegesen adják be a kérvényeket. Eredmenyes elintézés alá természetesen mindaddig nem veszik a tul korán benyújtott folyamodványokat, amíg a jóváhagyást nem veszik kézhez a vezetőség tagjai. Az érdeklődők és kérvényezők között feltűnően sok a bácskai, baranyai és szerémségi. Főleg most érettségizett fiatalok kéri a felvételt, de sok közöttük a közigazgatási pályán működő idősebb tisztviselő is.

Egy szegény tisztviselő felmiliárdos öröksége.

Egy titeli származásu rendőrtiszt a szerencsés örökös.

Sarajevóból jelenti tudósítónk: Néhány nap előtt Sarajevóba érkezett Titeli község megkeresése, melyben ez néhai Nawratil Ádám ezredes örökösét keresi. Az eredes örökösét a sarajevói rendőrségnek most sikerült is megtalálnia. Nawratil Ádám Titelen élt és ott halt meg. Két leányt hagyott hátra, az egyik férjhez ment, a másik hajadon maradt. Volt egy fia is, de ez már meghalt s ennek fia egy jelenleg Sarajevóban élő rendőrtisztviselő.

A megkeresés oka egy nagy hagyatéki ügy, mely évszázadokra nyulik vissza, 1621-ben a csehországi nemesség fellázadt a Habsburgok ellen. Közöttük volt egy Stefek Tóbiás nevű akkori fogalmak szerint is dúsgazdag milliomos, akinek tulajdonában óriási kiterjedésű erdőségek, szántóföldek voltak. Amikor a lázadást leverték, a Habsburgok összefogdoszták az összes felkelő nemeseket s Prágában kivégezték őket. Ez a sors érte Stefek Tóbiást is.

Stefek örököséi évszázadokon át pörösködtek az elkobzott birtokért. 40 év előtt indított újra pert Stefek egyik leszármazottja, Hlaszna Anna, akinek a fia, Nawratil Ádám ezredes folytatta a pert, amely csak most nyert befejezést. Csehországban ugyanis új törvényt hoztak, mely visszaadja minden eredeti tulajdonos örökösének azokat a birtokokat, melyeket a Habsburgok anakidején elkoboztak s így jutott a sarajevói szegény rendőrtisztviselő is milliós örökséghez.

A visszaadott örökség ma megér 170 millió csehszlovák koronát (500 millió dinár), de mivel Nawratil Ádámnak, ez a szerencsés tisztviselő neve, két nagynénje is van, az örökséget három részre osztják. A két nagynéni azonban gyermektelen, úgy hogy az ő haláluk után az óriási vagyon egyedüli tulajdonosa Nawratil Ádám lesz, aki így valószínűleg fel fogja cserélni a rendőrtisztviselő sápkát a nagybirtokos eszmájával.

Háborút indítanak a kuruzslók ellen.

Aki engedélyt kért az epilepszia gyógyítására.

Beeskerek, aug. 27.

Az egészségügyi minisztérium tegnap érdekes tartalmu leiratot intézett a bányási hatóságokhoz. A leiratban figyelmezteti a közigazgatási, főleg azonban a közegészségügyi közögeket, hogy a lehetőségig óvják meg az utóbbi időben feltűnően elszaporodott kuruzslóktól a község műveltebb részét.

A furesza rendelkezésre az adott okot, hogy a javasasszonyok és férfiak száma csaknem napról napra nagyobbodik. Az egészségügyi minisztériumba egyre-másra érkeznek feljelentések, amelyek gyakorlatlan és tanulatlan emberek doktoroskodásáról szólnak s ily uton juttatják a lelkiismeretlen bűnösök visszaéléseit a hatóságok tudomására. A minisztérium, mint legfelsőbb egészségügyi közeg minden egyes esetben erélyesen eljár a vétkekek ellen, a jövőben azonban szigorított elbánásban részesíti a kuruzsláson rajta kapott egyéneket.

A rendelet mellé az egészségügyi minisztérium, mint körtörténeti dokumentumot, egy szerbiai lakos kérvényének hiteles másolatát mellékelte. A folyamodványban az illető arra kéri a minisztériumot, hogy kivételesen engedje meg neki az epileptikus betegek gyógykezelését. Tudományának bebizonyítása céljából több nyilatkozatot esatolt, amelyeket epileptikus betegségből felgyógyult egyének írtak s ebben esodákat említenek fel a gyors és eredményes kezelésről. A minisztériumnak természetesen kapóra jött az ügy, mert igen ritka eset, hogy a kuruzsló maga szolgáltatja a dokumentumot a bűnügyi eljárásához. A szerbiai esetet most példaképpen állítja oda hogy ezzel is dokumentálja az emberléttel játszó lelkiismeretlen esodadoktorok vakmerőségét.

Az intő példa tanul-ága a lakosság felvilágosodottsága, talán lejáratja a középkor eme szomorú emlékeit.

Új szárazföldi ut Indiába.

Több mint háromszáz esztendeje tart az európai nagyhatalmak küzdelme és versengése a Perzsa-öbölért meg az Indiába vezető szárazföldi utért. Anglia feltékenysége indiai érdekeire különösen Oroszországgal szemben adta meg anakidején elsősorban az impulzust a Bagdadvasut tervéhez, de Anglia, bár meg volt róla győződve, hogy nagy szükség van erre a szárazföldi utra, halogatta a vasut építését és birtokbavételét, részben azért is, mert sejtette azt a veszedelmet, amelyet felidézne vele: ez a vonal ugyanis Törökországnak is óriási stratégiai és gazdasági előnyök biztosítását ígerte. Most a lausannei szerződés egyelőre tárgytalanította Angliára nézve a bagdadi vasutvonalat.

Es Konstantinápolyt még ki sem őrítették, a török békeszerződés még nincs is ratifikálva, az angol orientalisták és diplomaták álláspontja már is megváltozott: ma már a nézet az, hogy Mezopotámia óriási, széles, nyitott terepét úgy sem tartották volna meg állandóan az angolok.

Amire Angliának föltétlenül szük-

sége van, az a Basra, a Satt-el-Arab és a Perzsa-öböl.

És most éri csak Anglia igazán egy Indiába vezető szárazföldi út hiányát és fontosságát: nemcsak a fenti flottabázisok biztosítása céljából, hanem azért is, mert Anglia ki lehet téve annak is, hogy a szuezi-csatorna ellenséges zár alá kerül és akkor az Indiába vezető egyetlen útjától meg lenne fosztva. Hogy ez milyen következményekkel járna Angliára nézve, az abból a készülődésből sejthető, mellyel Anglia meg akarja valósítani annak a legutóbb fölmerült vasúti vonalnak a tervét, mely Egyiptomot a Perzsa-öböllel, illetve Anglia indiai birtokával köti majd össze.

Ez a vonal Port-Szaïdból indul majd ki és a szinai félszigeten, a Hedsasz-vonalon át, a híres Dsof-oázist érintve, Arábián keresztül halad majd Basra és Sirász felé, hogy aztán az indiai hálózathoz csatlakozzék.

A terv annyira megérett már, hogy az angol külügyi kormányzat még a sivatagi vonat biztonságának kérdését is megoldotta.

A vonalat ugyanis Észak-Arábiában, egy teljesen kulturálatlan területen, vad beduintörzsek tanyái között kell keresztülvezetni. Arra az érdekes megállapodásra jutottak tehát a Dsof-oázis helytartójával, hogy a kormány évi adót fizet a beduinoknak, de oly feltétellel, hogy a törzsek a vasúti vonal sértetlenségeért felelősséget vállalnak; mihelyt azonban valamelyik beduin-törzs hibájából a vonalban kár esnék, a részben természetben, részben pedig készpénzben fizetendő adó folyósítása azonnal megszűnik.

Ez a vonal sokat fog ártani a Bagdad-vasútnak, amennyiben — többek között — nyolc nappal rövidíti meg az Indiába vezető utat.

De ettől eltekintve, a Szezi-csatorna védelme szempontjából is óriási előnyöket nyújt majd Angliának ez az új vasútvonal.

SPORT

Vasárnapi eredmények. Vasárnap délután a pancsevoi „Banat” atletikai klub footballcsapatát látta vendégül a becskerekeli Obility AC. Az érdekes fordulatokban bővelkedő mérkőzés az Obility vereségével végződött. Eredmény 1:0 (1:0). Banat javára. Az egyetlen goalt tizenegyesből rúgták. Bíró: Kohn.

Előmérkőzés. Obility oldboy—Kadima oldboy ellen. Eredmény 6:3 3:3.

GYERMEKTÁPISZER GYERMEKTÁPISZER

VITAL

LEJÓBB TÁPISZER CSECSEMŐK, GYERMEKEK ÉS DAJKÁK RÉSZÉRE

MALÁTAKARAB MALÁTAKARAB

VITAL

LEJÓBB ERŐSÍTŐ SZER MINDEN KORBAN LÉVŐ BETEGEK ÉS ÜDÜLŐK RÉSZÉRE

TISZTA TERMÉSZETES GYÁRTMÁNY

TÁPISZERGYÁR ÉS VITAL ZÁGREG, KSAVERSKA CESTA 10.

2. minőségű friss étkezési BURGONYA

érkezett, bármily mennyiségben — mindenkinél olcsóbban — kapható: **MISKOVITY CSEDOMIRNÁL** az Oldal- (Roknió-féle fényképezési műteremmel szemben. (Dináros koreszában). 1563

Egy teljes hálószobabútor olcsón eladó

1570

Megtekinthető bármikor Pupinova (Árpád) utca 9. szám alatt.

A Szerb Bank Rt. Pancsevo, tulajdonát képező (azelőtt Kurländer-féle)

ingatlanok szabadkézből eladó k.

Közelebbi felvilágosítást ad a Szerb Bank Rt. Pancsevo.

Nagy iparvállalatnál

irodatiszti

állás betöltéste kerül

A szerb és magyar, esetleg szerb és német nyelv teljes ismerete szóban és írásban megkívántatik. Csak olyanok ajánlkozzanak, kik hasonló állásban már működtek. Fizetési igények megjelölésével és bizonyítványmásolatokkal felszerelt ajánlatok „Megbízható” jelige alatt a Torontál kiadóhivatalába küldendők. 1583

Üzletmegnyitás!

Szeptember 2-án nyílik meg Ifj. Krizsanov Velimir **hentes- és mészárosüzlete**

1584 Pasityeva (Tomasováci) utca 18. szám alatt.

Naponta friss vágású marha-, sertés- és borjúhús, azonkívül friss felvágott kapható.

Eladó bádogosműhely

teljes berendezéssel és egyéb háztartási cikkek. Bővebbet 1539

Bádogosmesternél Basahid.

Ajánlok frissen sajtolt, idej 1560

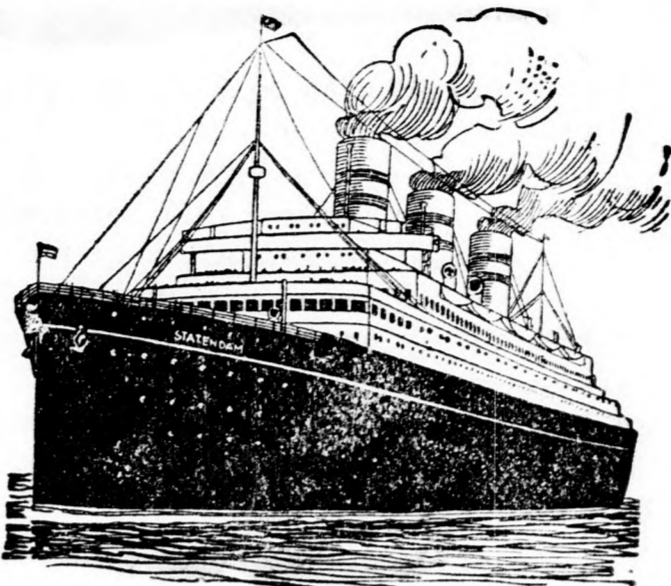
mézet

kisebb és nagyobb tételekben. Az áru elsőrendű minőségű, garantált tiszta és 160 méhcsaládom eredménye. 50 drb méhcsalád kaptárral jutányosan eladó. Saca Tornyanzki méhészt, S erbaradaz.

Holland-Amerika Linie

Zagreb — Rotterdam — New York.

Vezérügynökség az SHS. királyság részére: **Hrvatska Banka za Promet s Nekretninama D. O. Zagreb.**

I., II., III. osztályu utasok szállítása Északamerikába és Kanadába a legmodernebb óriási gyorsgőzösökkel. Utazás nyílt tengeren 6—7 nap. Legkellemesebb, legbiztosabb és gyors utazás. Kínő konyha. Hetenként egy gőzhajó. III. osztályu utasok részére külön példásan tiszta fülkék.

Mindennemű felvilágosítással szolgál gyorsan és költ-1014 ségmentesen:

Holland—Amerika Linie
Zagreb, Zrinjski trg br. 8.

Veszek szénát, szalmát és zabot

minden mennyiségben a legmagasabb áron. **Bogdanovity Milián** V. Becskerek, Zsiti trg (Buzatér) 6. szám. 1514 Telefonszám 365.

Koninklijke Hollandsche Lloyd, Amsterdam

CUNARD LINIJA

(OSNOVANO 1840)

NAJVEĆI I NAJBRŽI PAROBRODI

IZRAVNO KNJIŽENJE ZA SVE DJELOVE SVIJETA

Vezérképvislet az SHS. állam részére Jugoslavenska Banka D. D. — Fiókképvislet **V. Becskereken: Joe S. Rendulić** Svetosavska u. 601/2. sz. (a szerbtemplom mellett)

Délamerikába, Egyesült Államokba és Kanadába!

1360

Államilag engedélyezett kivándorló iroda mezőgazdasági munkásoknak Sao Paulo államba (Dél-brazília) való szállítására mersekett viteldij mellett!

